

SEMINÁŘ K ÚČASTI VEŘEJNOSTI NA MÍSTNÍ SPRÁVĚ **(18. května 2010)**

ODPOVĚDI NA OTÁZKY ZASLANÉ ÚČASTNÍKY SEMINÁŘE

Odpovědi na otázky k právům občanů obracet se na obecní orgány se žádostmi, podněty a připomínkami:

- 1. Evidují se v centrální evidenci kromě stížností všechna doručená podání a podněty? Proč se ptám – stane se, že některá podání nebo podněty, které přijdou přímo na odbory, se nepředají k evidenci v centrální evidenci. Když je pak případně zahájeno správní řízení – je vyřízením odpověď, že bylo řízení zahájeno (kvůli lhůtě) nebo že nebyly shledány důvody pro zahájení řízení? V případě správního řízení musí být rozhodnutí založeno i ve spise v centrální evidenci stížností?**

S ústřední evidencí stížností počítala dnes již zrušená vládní vyhláška č. 150/1958 Ú. I. (zejm. § 5). V současnosti taková povinnost obecně, tj. pro všechna podání, stanovena není. Evidence podání je tudíž vnitřní záležitostí každého orgánu veřejné moci, který si tato pravidla stanovuje – v intencích předpisů upravujících archivnictví a spisovou službu – samostatně.

- 2. Je třeba zasílat stěžovateli potvrzení o přijetí stížnosti, petice atd. a oznámit lhůtu pro vyřízení? (zasílat na doručenkou nebo jen doporučeně? – to samé i o vyřizujícího přípisu?)**

Zákon o právu petičním neukládá povinnost písemně vyrozumět podatele (petiční výbor) o přijetí petice. Pokud přijetí petice nebylo potvrzeno např. podatelnou při jejím podání, je vhodné o přijetí petice podatele (petiční výbor) vyrozumět a je-li tak činěno písemně, je samozřejmě vhodné tak učinit doporučeně na doručenkou. Stejný způsob doručování doporučujeme i v případě vyřízení petice.

V případě stížnosti podle správního řádu rovněž správní řád v § 175 nestanoví povinnost vyrozumět podatele o podání stížnosti. Správní orgán si takový postup může stanovit ve svých interních předpisech. Doručování by se pak mělo řídit plně správním řádem.

- 3. Petice, pokud je třeba doplnit náležitosti a další údaje, od kdy běží lhůta – až po doplnění údajů?**

Pokud petice neobsahuje údaje nutné k jejímu vyřízení, pak je na místě podatele (petiční výbor) vyzvat k doplnění a lhůtu pro její „věcné“ vyřízení počítat až od získání všech nutných údajů. Pokud však petice neobsahuje jen údaje, které nejsou nezbytné pro její „věcné“ vyřízení, je třeba petici vyřídit a lhůtu počítat od jejího přijetí (§ 5 odst. 3).

4. **Když je petice zasílána na několik institucí (městský úřad, krajský úřad, ministerstvo...) a na městský úřad jsou zaslány kopie podpisových archů – evidovat jako petici nebo podání, když nemáme originály podpisových archů? Na petičních arších dále chybí jméno, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil nebo toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru v této věci zastupovat. Někdy na petičních arších chybí text petice nebo nejsou označeny jaká petice má být podpisy podpořena – lze dodatečně doplnit?**

Samotné podání petice „v kopii“ by zřejmě nemuselo mít za následek „nepodání“ petice. Pokud by vznikly pochybnosti o „správnosti“ petičních archů, je na místě vyzvat podatele (petiční výbor) k upřesnění nebo vyzvat instituci, jíž byly podány „originály“ petičních archů, o jejich zapůjčení. Takže petici je třeba evidovat jako petici bez ohledu na to, zda je či není opatřena originály petičních archů. Ostatní upřesňování je nutné posuzovat podle povahy nedostatku – viz odpověď na předchozí otázku. Obecně přitom platí, že petiční právo je ústavní právo a je tudíž nutné se při aplikaci zákona o právu petičním vyvarovat veškerým formalismům (k podané petici je třeba přistupovat vždy ve prospěch podatele).

5. **Jak má občan postupovat, v případech, kdy podal podnět nebo návrh orgánům obce, a tyto orgány je ve stanovených lhůtách nevyřídí, resp. kdy adresuje požadavek projednání určité záležitosti v kompetenci zastupitelstva obce obecnímu úřadu a starosta, příp. rada obce nepředloží záležitost ZO a tuto záležitost vyřídí sám, resp. sama)?**

Občan obce se především může obrátit na Ministerstvo vnitra s podnětem ke kontrole výkonu samostatné působnosti podle zákona o obcích. Teoreticky byla zvažována i možnost soudní ochrany postupem podle soudního řádu správního jako ochrana před nezákonným zásahem (při špatném vyřízení), resp. jako ochrana proti nečinnosti. Jedná se však pouze o otázku diskusní, soudní judikatura v tomto směru chybí.

6. **Jakým způsobem se může obec bránit opakujícím se podáním k téže (již vyřízené) věci. Lze občanům sdělit, že na další podněty v dané záležitosti nebude již reagováno?**

Ano, lze. Podle stanoviska Ministerstva vnitra lze v případě opakujících se podání v téže věci, které nepřinášejí „nic nového“ a týkají se téže věci, tyto opakující se žádosti již věcně nevyřizovat. Je vhodné na to podatele upozornit (např. tím, že věc již byla vyřízena a protože podání neuvádí nové skutečnosti, nebude věcně vyřizováno a že na další podání v téže věci, pokud nebudou uvádět nové skutečnosti, již nebude vůbec reagováno).

7. **Lze podmiňovat možnost vyjádření se občana na zasedání ZO k projednávané věci sdělením jména občana, příp. vyplněním formuláře (žádosti), tj. dokumentu, který však obsahuje více osobních údajů, než je nutné k prokázání totožnosti občana (z důvodu pořízení zápisu) nebo výpis z katastru nemovitostí ne starší 3 měsíců (v případě vlastnictví nemovitosti na území obce)?**

V případě, že existuje důvodná pochybnost o tom, zda osoba, která uplatňuje právo podle § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích, je skutečně oprávněna vyjadřovat na zasedání zastupitelstva svá stanoviska, může obec (např. předsedající zasedání) oprávněně požadovat prokázání těchto práv. Takto by bylo možno požadovat i výpis z katastru nemovitostí. Požadavek by však měl být přiměřený, takže by nemělo být možné požadovat více informací, než které jsou nezbytně nutné.

- 8. Podle ustanovení § 16 odst. 3 zákona o obcích má osoba, která vlastní v obci nemovitost, právo vystupovat na zasedání zastupitelstva obce k projednávaným věcem, i když není občanem obce. Má právo vystoupit na zasedání zastupitelstva obce na základě plné moci manžel osoby (nebo osoba jí blízká anebo osoba zcela cizí, např. advokát), která vlastní na území obce nemovitost?**

Ano, je třeba aplikovat obecná občanskoprávní pravidla pro jednání v zastoupení. Právo podle § 16 odst. 2 písm. c) zákona o obcích svou povahou nevylučuje, aby občan realizoval právo v zastoupení.

- 9. V případě, že není občanům před rozhodnutím zastupitelstva obce dána možnost vyjádřit se k projednávané věci, je přijaté usnesení platné?**

Ano, je. Na platnost přijatého usnesení nemá takové porušení zákona vliv (zákon o obcích nepodmiňuje přijímání a hlasování o usnesení realizací tohoto práva občana obce).

- 10. Jaký postup má obec zvolit pokud se na ni obrátí občané s peticí, která je směřována do výkonu samostatné působnosti? Je na místě postup dle zákona o právu petičním nebo dle § 16 odst. 2 písmeno f) zákona o obcích? Jaký je vztah čl. 18 Listiny, zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním a § 16 a § 102 odst. 2 písm. n) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).**

Ustanovení čl. 18 Listiny zakládá na ústavní úrovni petiční právo. To je v zákonné rovině provedeno především zákonem o právu petičním, ale též ustanovením § 16 odst. 2 písm. f) a g) zákona o obcích. Zákon o právu petičním se vztahuje na státní orgány (§ 1 odst. 1) a na právnické osoby, pokud jim byla svěřena působnost státního orgánu (§ 8). Takovou právnickou osobou je i obec, pokud vykonává přenesenou působnost. Zákon o právu petičním se tedy vztahuje na vyřizování peticí obcemi, které se týkají přenesené působnosti. Pokud se na obec někdo obrátí ve věci samostatné působnosti, pak se postupuje podle § 16 zákona o obcích a jedná-li se o jinou osobu, pak podle pravidel určených radou obce pro vyřizování petic a stížností. (Nejsou-li tato pravidla stanovena, je třeba přiměřeně aplikovat zákon o právu petičním.). Je ovšem třeba upozornit, že existuje ale i výklad odlišný, jenž přiznává aplikaci zákona o právu petičním i na samostatnou působnost. Problémy však v takovém případě vyvolává určení vazby mezi zákonem o právu petičním a § 16 zákona o obcích.

- 11. Jak se postupuje v případě, kdy rada obce nevydá pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností?**

V tomto případě doporučujeme postupovat „přiměřeně“ podle pravidel daných zákonem o právu petičním.